



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Veteris Hominis Per Expensa Quatuor Novissima Metamorphosis, Et Novi Genesis

Stanyhurst, Guillaume

Coloniae, Anno 1702

VD18 1237699X

Caput Primum. Novi hominis, ex attenta Mortis consideratione, Genesis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51849](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51849)

mentum. *Utinam? quanto meo conatu, tanto & tuo fructu: Illa igitur, quæ mortem antecedunt, quæ comitantur; quæ sequuntur, denique regulas mortis utiliter oppetenda, charactere magis ad motum pio, quàm ad plausum docto, succinctè exponam. Tu è lectis selectiora selige; selecta mentibus imprime, moribus exprime: sic erit pretium operæ, me inscribendo, te in legendo hoc argumento impendisse operam.*

CAPUT I.

Novi hominis, ex attenta Mortis Consideratione, Genesis.

UT homo vetus ex utero; sic homo novus, nascitur ex tumulo. Novi hominis idem est, & pater, & mater, Mortis memoria. Audi loquentem è suo fimeto, optimum morum magistrum Job; (a) *Putredini dixi, pater meus es, mater mea, & soror mea, vermibus. Ecce hic patrem & matrem novi hominis? putredo: quæ putredo? sepulchralis. Ex putredine,*

(a) Job. 17.

dine, sanie, pure, vermibus, & cinere
cadaveroso, nascitur novus homo.
Nec opus, ut homo novus concipia-
tur, & nascatur, vel longâ temporis
diuturnitate, vel magnâ laboris dif-
ficultate; novus homo, & facillimè
concepitur, & citissimè nascitur. Hoc
fit uno contuitu oculi, & brevi actio-
ne animi. Nunquid quoties oculos
convertis ad speculum, nascitur no-
va effigies in speculo? Ita ut idem sit,
speculum aspicere, & in speculo ima-
ginem affingere? Nostim, quem ad
finem inventa sunt specula; Seneca
(a) putat inventa, ut homo seipsum
nosceret. Socrates usus est speculo ad
morum disciplinam; unde discipulis
suis suadebat, ut se in speculo con-
templarentur; ut qui sibi pulchritu-
dine placeret, satageret, ne corporis
dignitatem, morum dehonestamen-
to contaminaret; qui verò minus
visendam in se formam spectasset,
gnaviter contenderet, ut virtutis
splendore, inopiam formæ collustra-

A 3

ret.

[a] i. Natur.

ret, ac ingenio, corporis damna compensaret. Profunt ergò specula, si nobis illa inserviant, non tam ad criminum censuram, quàm ad morum disciplinam. Sed ut magni æstimandum; sic & maximè commendandum est speculum, quod dum aspicitur, repentè novus homo concipitur. Accipite hîc speculum, cujus intuitus, si vis, erit novi hominis partus. Refert auctor Neotericus, [a] quendam ex sacra D. Dominici familiâ, celeberrimū Divini verbi, quod ad populum Parisiis exponebat, Oratorem, solitum quadraginta esurialium dierum tempore subindè ad alias excurrere civitates, ut populum è suggestu ad virtutes, & virtutum adhortaretur exercitia. Itaque exeunte jam Quadragesimâ, matrona quædam magis spectatæ formæ, quàm vitæ; nobilis ut sanguine, sic & libidine, cum Patrem abiturum ultimum saluaret, obsecravit impen-

[a] Spoelberg in Concion. parte Æstival. p. 317.

DE MORTE.

7

pensè , & flagitavit importunè , ut proximâ quâ rediret vice, secum conferret speculum Parisiense. Hoc se facturum, sanctè promisit alter; & quam fuit in promittendo liberalis, tam fuit in exequendo fidelis. Quapropter elapsis aliquot mensibus , cùm ad illius Matronæ rediret ædes , contulit secum speculum ; non vitreum sed osseum ; non sumptum in foro à mercatoribus , sed in cœmiterio à vespillonibus. Ingressus domum , jubet per Dominam convocari omnes domesticos , asserens se contulisse speculum Parisiense , exquisitissimi artificii. Illa de munere læta , præcipit actutim adesse famulos, ancillas , omnesq; contubernales , jactitans exponendum omnium oculis concinnũ aliquod speculum , Parisiis allatum. Tum vir Religiosus , amoto quo speculum texerat velo , producit in omnium conspectum , horrificam calvariam. Post hæc ipse nervosâ , & aculeatâ oratione ad hoc spectaculum , pupugit spectantes. Tu, ait , ô Do-

A 4

mina.

mina, speculum flagitasti? En speculum aptum non concinnandis crinibus, sed reformandis moribus! fuit illa olim, quod tu es modò: ubi jam sunt geminæ sine lumine cavernæ, fuerunt quondam blandæ oculorum pupillæ: cranium illud depile, exornavit crispata calamistris cæsaries, circa oculos jam effossos, rosæ rubuerunt genæ: circa dentes, fuerunt corallina labra, intus lenocinans lingua. Quod tu es modò, fuit illa olim; eris & tu olim, quod est modò; simul ad hæc verba & obstupuere, & conticuere omnes, cunctis vox faucibus hæsit. Hujus speculi aspectus, fuit aspicientium salus. Sed illa præ cæteris Domina, quæ speculi obtinendi erat præ aliis cupida, spreuit præsentia, & cœpit cogitare futura. Unde non tantum sui dissimilis; sed jam propè alia, talem ab illa die instituit vitam, qualem se duxisse, sciebat se optaturam, cum esset appetitura mortem. Atque ita, mortis cogitatio, fuit novi hominis generatio.

Ecce

DE MORTE. 9

Ecce tibi forsan non optabile , sed tamen utile pro animi salute speculum , haustum è cœmiterio cranium. Tale si in tuo habeas musæo , quod sæpè intuearis speculum , stabis semper quasi in specula; & ut præsentia despicias , & de futuris tibi prospicias. Hoc speculum non est veneris illud fallax , & subdolum , quo in lubrica , ac fragili glacie fluxam corporis pulchritudinem intueberis ; sed velut in diviniore crystallo , rerum sublunarium , vitæ fugacitatem , mortis certitudinem , id est , ut Plato sentiebat , veram Philosophiam , speculando discas. Ito ergò ad cœmiterium , tanquam ad Christianæ Philosophiæ seminarium ? aperi demortui hominis tumulum. Sta illic paulisper , ubi brevi cades. Sepulchrum cadaveris exanimis , mutabit tibi animum. Incipies jam nunc mundo mori , si cogitaveris te brevi moriturum. Consideratio mortis , erit tibi inspiratio novæ vitæ. Deinde , confer inde mortis spolium , informe cranium ; confer ad tuum cu-

biculum, ut illud identidem intuearis, quasi speculum. Multa, quæ te officii moneant, non tantum videbis, sed audies. Illud enim cranium licet elingue est, tamen loquax: multa dicit dum nihil dicit: licet taciturnum, est tamen verbum; suo silentio, altum clamat: licet mutum, canit classicum: sine lingua docet, sine voce monet, sine verbis movet: dum nil pronuntiat, multa tibi pronuntiat. Placet audire Laconicam huius muti Rhetoris orationem; Hoc tibi tacite dicit cranium, quoties ad illud conversus attendas animum: Vix natus coepi vivere; & mox ad vitæ metam, incepti currere. Illud quod inter matris uterum & tumulum, spatium est medium, est punctum, quod in tempore est minimum, Unde inter illa duo extrema, Nasci, & Mori, minus est, quam ictus oculi. Ubi incipis, statim desinis, idem est fabulæ prologus, & Epilogus. Sæpè illius memento, salutem dependere ab ultimo momento, Summa erunt omnia,

nia, ubi venerit summa dies. Sit tibi non modo prima, sed tota, & sola cura, salutem curare. Hoc unum tibi est necessarium, aliud quidlibet supervacaneum. Nunquam tibi hoc excidat; pati potius omnia, quam ut excidas Dei gratiâ. Inter omnia hoc unum cave præ omnibus, ne quid agas, quod egisse pœnitebit, dum animam ages. Denique eris homo novus, si sæpè cogitas novissima. Hæc erit hujus muti Oratoris ad te exhortatio, & post eam fors in te erit vitæ, morumque innovatio.

P R A X I S.

Fuit hoc familiare D. Antonio pronuntiatum. *Ut quis evadat perfectus, duo tantum sunt necessaria. Primum, credere se hodie incepisse Deo servire: Deinde, hodiernum diem esse ultimum vitæ.* Si hæc dies quam Deo consecrasti, sit prima, cum nihil Dei causa sit à te actum, quid non agendum? si ultima, quomodo non agendum? Hic ergo collige omnes corporis, & animi, Gratiae, & Naturæ vires;

ut nulla sit vel mentis cogitatio, vel
cordis desiderium, vel oris verbum,
vel manuum opus, quod non totâ ro-
tius hominis contentione dirigatur
ad Deum: sic totam, cum sit ultima,
diem exigas, quam mereatur corona-
re felix Æternitas. Mane altè animo
imprime hæc aurea verba D. Schola-
sticæ. *Dies unus benè impensus ob-
sequio Dei, plus valet, quam milliones
annorum ad obtinendum universum
mundum.*

CAPUT II.

*Homo vetus ad intuitum sepulchri evi-
gilat; Et jam novus, sibi
invigilat.*

Quid aliud est sepulchrum, quàm
Mortis domicilium? inde tamen
sæpe hauritur vitæ præsidium. Ex
morte ipsa ritè considerata, resultat
in anima novæ vitæ præstans simu-
lacrum. Sic fæditas inservit decori,
deformitas venustati, peccati stipen-
dium Virtuti, somnus vigiliæ. Patet
id ex verbis Job, loquitur is de homi-
ne